

[A. C. Normann.]

når der yderligere er stor sandsynlighed for, at den, hvis samtale aflyttes, er skyldig. De regler og den praksis, der har været gældende, indtil grundlovens § 72 ligestillede telefonhemmeligheden med brevhemmeligheden, har efter min mening ikke været helt betryggende.

De instrukser, de koncessionerede telefonselskaber har haft at rette sig efter, er ret vidtgående i politiets favør og ikke særlig klare. Når der alligevel ikke har rådet den ængstelse på dette område blandt befolkningen, som man kunne forvente på grund af den adgang, der hele tiden har været til aflytning, tror jeg, det skyldes, at befolkningen har haft den opfattelse, at aflytning kun i meget ringe udstrækning blev foretaget, og de oplysninger, der i visse tilfælde er givet i rigsdagens ting efter krigen, har bidraget til at skabe relativ ro om spørgsmålet. I 1949 blev det oplyst, at der ikke siden 5. maj 1945 i noget tilfælde havde fundet aflytning sted, hvor retskendelse ikke forelå. Dette er vel en væsentlig grund til, at der har kunnet hengå så forholdsvis lang tid, inden klare forhold søgtes tilvejebragt.

For dem, der sætter retsideerne højt, er det af en værdi, der ikke kan overvurderes, at det private liv er beskyttet mod offentlig indblanding så langt, som det er muligt, og at der i alt fald skal betydelige samfundsmæssige hensyn til, førend denne beskyttelse tilsidesættes. Udfra denne grundopfattelse ser vi i det radikale venstre på dette spørgsmål.

Dette sidste har fået sin understregning ved ændringen af den tidligere grundlovs § 79, men er iøvrigt et gammelt dansk retskrav. Ørsted fremhævede det stærkt i den grundlovgivende forsamling, og Grundtvig ønskede i stedet for „boligens ukrænkelighed“ anvendt en vending som „boligfreden er hellig“.

Det har, siden telefonaflytningsproblemet opstod, været anerkendt af de skiftende regeringer, at der kunne stå så store inter-

esser på spil, og talen være om afværgelse eller opklaring af så alvorlige forbrydelser, at der måtte være adgang til at bryde telefonhemmeligheden. Såvidt jeg har forstået, har det, indtil grundloven ændredes, været professor Hurwitz' opfattelse, at aflytning af telefonsamtaler kun havde et sikkert retsgrundlag, forsåvidt dette fulgte af analogien af retsplejelovens § 750 om breve og telegrammer. Landsrettens praksis har dog, såvidt jeg kan se, afvejet herfra, og en afvigelse fra retsplejelovens tanke er også indeholdt i administrationens praksis, i instruksen for telefonselskaberne af 1938.

Ganske vist er princippet efter instruksen også, at der skal foreligge retskendelse, men aflytning kan af politiet kræves i uopsættelige tilfælde uden efterfølgende kendelse; især af de øverste politiofficerer kan aflytning kræves uden kendelse. Det er givet, at retningslinierne hidtil har været altfor løse, men det er så spørgsmålet, om regeringens forslag i rimelig grad lader grundlovens princip om beskyttelse af borgernes privatliv være uantastet. Det radikale venstre nærer tvivl herom, men anerkender ønskeligheden af en lov, der afløser den hidtidige utilfredsstillende tilstand med klare bestemmelser. Vi finder lovforslaget temmelig vidtgående og vil under udvalgsarbejdet sætte ind på at begrænse hjemmelen til aflytning på ethvert punkt, hvor en sådan begrænsning af forslaget er forsvarlig.

Jeg kan konkretisere dette standpunkt ved et par eksempler. Jeg vil nævne § 750 a's indledning, hvor spørgsmålet er, om det rigtige kriterium er fundet, når det bestemmes, at aflytning kan finde sted, hvor det tilsigtes at opklare eller afværge en forbrydelse, som det efter lovens almindelige regler tilkommer statsadvokaten at påtale — det er jo den vending, der her og andetsteds er brugt i lovforslaget. Det er ikke her, den største fare ligger, for her kræves dog retskendelse, men spørgsmålet er, om statsadvokatsager altid er af så stor betydning, at man af den grund vil rokke ved alminde-